Openbaar Zaaknummer: 099191

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: LEADER Rijk van Nijmegen Maas en Waal

Kernboodschap
Deze brief is opgesteld namens de colleges van B&W van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, West Maas en Waal en Wijchen. Met deze raadsinformatiebrief willen we uw raad informeren over het voornemen van de samenwerkende gemeenten binnen Rijk van Nijmegen Maas en Waal om een LEADER gebied te worden in de periode 2023-2027.

Aanleiding
Met deze raadsinformatiebrief willen we uw raad informeren over het voornemen van de samenwerkende gemeenten binnen Rijk van Nijmegen Maas en Waal om een LEADER gebied te worden in de periode 2023-2027. LEADER is een Europees subsidieprogramma voor de leefbaarheid van het ommeland en dit programma maakt onderdeel uit van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Binnen deze subsidieregeling worden inwonerinitiatieven gesubsidieerd die o.a. bijdragen aan de sociaal economische ontwikkeling in kleine dorpen en kernen. Om een LEADER gebied te kunnen worden, moeten we in opdracht van de provincie Gelderland een Lokale Ontwikkelingsstrategie (LOS) schrijven en indienen vóór 30 juni 2023. Een belangrijke voorwaarde is dat de LOS bottom-up wordt opgesteld met inbreng van inwoners, (belangen)organisaties, overheid en ondernemers. In deze brief lichten we toe welke aanpak we hanteren om zoveel mogelijk input uit het gebied op te halen.

Wat levert LEADER de gemeente Wijchen op:
Net als in veel plattelandsgebieden staan ook voorzieningen in de dorpen van Wijchen onder druk. Daarnaast zijn er weliswaar Dorpsontwikkelingsplannen (DOP's) maar die zijn verouderd. Momenteel is de raad bezig om de DOP's te evalueren. LEADER kan input leveren aan evt. actualisaties van ontwikkelingen in de Wijchense Dorpen.
LEADER stimuleert initiatieven uit de samenleving met de keuze voor een bottom-up benadering en doordat het maatschappelijke organisaties in de Lokale Actie Groep (LAG) de grootste stem geeft in het beoordelen van subsidieaanvragen. LEADER sluit daarmee zeer goed aan op ons beleid over initiatieven van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties en biedt financieel en organisatorisch perspectief voor een versnelde en robuustere uitvoering van onze dorpsagenda's. De leefbaarheidsgroepen uit Wijchen zullen actief betrokken worden bij het leveren van input voor leefbaarheidsinitiatieven die we uit LEADER kunnen financieren.

Aanstelling Regionaal coördinator Rijk van Nijmegen Maas en Waal
Voor het opstellen van de LOS wordt een regionaal coördinator LEADER aangesteld. Deze coördinator, Jolanda Kemna, wordt voor het grootste gedeelte betaald uit het procesgeld dat de provincie Gelderland ter beschikking heeft gesteld. Daarnaast stellen de gemeenten extra geld beschikbaar voor o.a. de organisatie van bijeenkomsten en overige communicatiemiddelen. Jolanda Kemna van Subsidiebureau Twente was in de periode 2009-2015 LEADER coördinator in Noordoost Twente en Noord Overijssel en sinds 2016

coördinator voor de Regio Achterhoek. De aanpak die ze hanteert om tot een gedragen strategie voor ons gebied te komen bestaat uit:

- Analyse regionaal beleid op het gebied van plattelandsontwikkeling/klimaat/natuur/biodiversiteit (februari)
- Gesprekken met de deelnemende gemeenten en het Waterschap (februari)
- Gesprekken met belangrijke lokale stakeholders in het gebied (maart)
- Drie inwonerbijeenkomsten in maart (maart)
- Jongerenbijeenkomsten in overleg met aanwezige jongerenorganisaties (maart)
- Online enquête (februari-maart)
- Samenvatten en schrijven (april-mei)
- Delen concept strategie met het gebied en definitief maken (mei-juni)
- Ontwikkelen profiel voor de nieuw te formeren Lokale Actie Groep (juni)

Via een regionale publiciteitscampagne proberen we zoveel mogelijk mensen te enthousiasmeren deel te nemen aan dit proces.

Selectie LEADER gebieden in provincie Gelderland
Na indiening van de LOS op 30 juni, vindt het selectieproces van de nieuwe LEADER gebieden in Gelderland plaats. Er hebben zich 6 gebieden opgegeven die allen graag geselecteerd willen worden als LEADER gebied. Deze gebieden zijn:

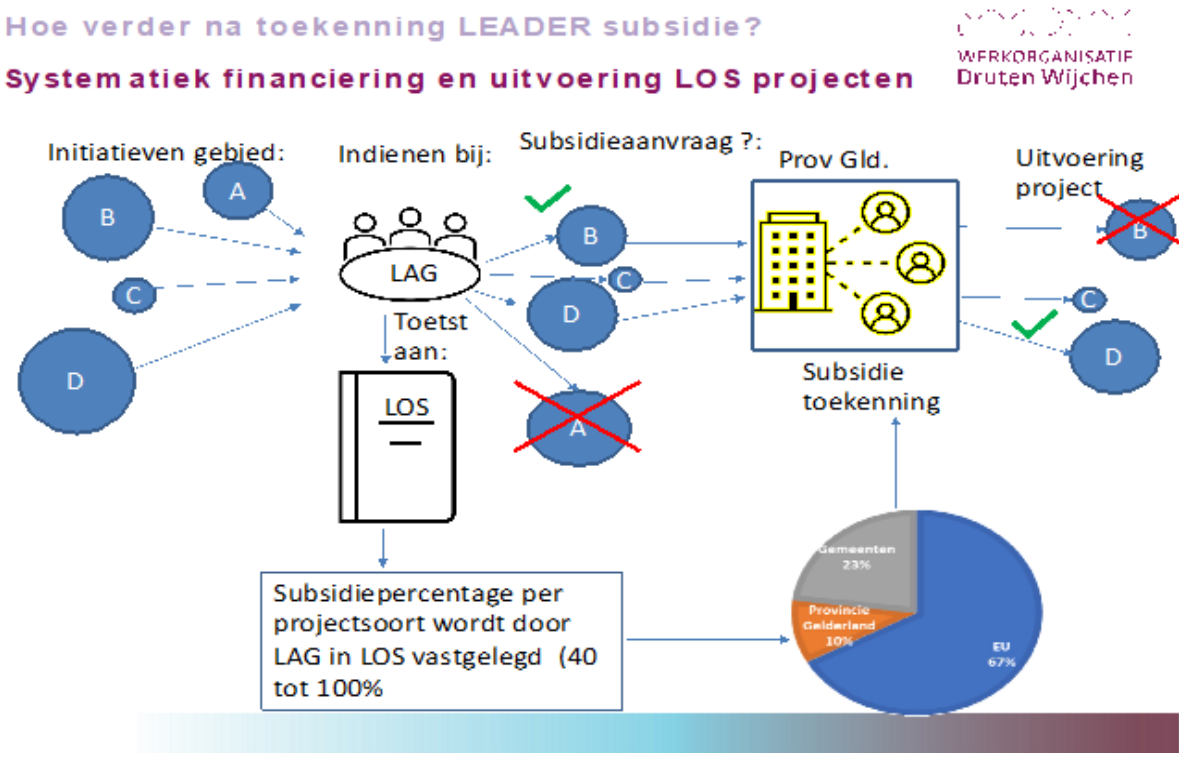
Naam LEADER gebied	Deelnemende gemeente en Waterschappen
Achterhoek	Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem, Oost Gelre en Oude IJsselstreek, Waterschap Rijn en IJssel
De Liemers	Doesburg, Duiven, Montferland, Westervoort en Zevenaar
Rijk van Nijmegen Maas en Waal	Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, West Maas en Waal, Wijchen
GEUS	(Garderen, Elspeet, Uddel, Speuld) Apeldoorn, Barneveld, Ermelo en Nunspeet, Waterschap Vallei en Veluwe
Rivierenland	Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe en Zaltbommel
IJsselvallei	Apeldoorn, Brummen, Epe, Hattem, Heerde, Rheden, Voorst, Waterschap Vallei en Veluwe

In totaliteit is er in Gelderland afgerond € 8,2 miljoen LEADER budget beschikbaar en de verwachting is dat er maximaal 3 tot 5 LEADER gebieden aangewezen worden. Per LEADER gebied wordt er minimaal 1 miljoen tot maximaal 1,5 miljoen euro toegekend. Als Rijk van Nijmegen Maas en Waal geselecteerd wordt, dan dienen de gemeenten 23% van de financiering voor hun rekening te nemen. Dit is circa € 0,5 miljoen over een periode van 5 jaar uitgaande van de maximale subsidie van € 1,5 miljoen. De colleges hebben het voornemen uitgesproken deze cofinancieringsverplichting meerjarig op te nemen in de begroting. Hiervoor wordt eerst gekeken naar bestaande budgetten die zijn gerelateerd aan leefbaarheid en sociaal-economische ontwikkeling.

Startdatum LEADER programma 2023-2027
De provincie Gelderland heeft een beoordelingscommissie geformeerd die de ingediende LOS-sen op kwaliteit gaat beoordelen. Uiterlijk 1 september horen we of we geselecteerd zijn als LEADER gebied. Het daadwerkelijk starten van het nieuwe LEADER programma is naar verwachting 1 januari 2024.

Bottom-up besluitvormingsproces LEADER subsidieregeling

Als we formeel tot LEADER gebied zijn benoemd, dan kunnen we aan de slag met de selectie van de deelnemers van de Lokale Actie Groep (LAG). De LAG is een door de provincie ingestelde zelfstandige adviescommissie met een eigen bottom up besluitvormingsproces. De leden van de LAG beoordelen de subsidieaanvragen die door de coördinator zijn geselecteerd. Bij de samenstelling van de LAG wordt in de regel gekozen voor een ruime vertegenwoordiging van lokale belangenorganisaties en inwoners. Het aandeel inwoners/ondernemers is altijd meer dan de publieke vertegenwoordiging. Deze regel is bedoeld om te voorkomen dat publieke partijen, op basis van hun cofinanciering en ambtelijke ondersteuning bij de uitvoering van het programma, te veel invloed en zeggenschap krijgen binnen de LAG. De wijze waarop de projecten geselecteerd worden staat beschreven in de LOS en is een transparant beoordelingsproces. Hieronder ziet u visueel in een plaatje hoe het proces van een LEADER aanvraag verloopt:

Ervaringen uit de Achterhoek

In de periode 2016-2022 heeft de Achterhoek als enige regio in Gelderland ervaringen kunnen opdoen als LEADER gebied. De deelnemende gemeenten en de betrokken inwoners hebben de uitvoering van de regeling als positief geëvalueerd. Naast de fikse economische impuls in de regio (€ 1 geïnvesteerd door gemeente/waterschap en Europa betekende een private investering van € 3 in de Achterhoek), maakte de subsidieregeling ook veel energie los bij de initiatiefnemers en vrijwilligers van de projecten. Als u meer wilt weten over deze projecten kunt u ter informatie het Projectenboek LEADER Achterhoek 2016-2021 downloaden met daarin een weergave van 63 door inwoners geïnitieerde projecten op het gebied van leefbaarheid in het ommeland. Klik op deze link: LEADER-projectenboek-pdf-online.pdf (leaderachterhoek.nl)

Communicatie

Om zoveel mogelijk inwoners/organisaties te betrekken bij de opzet van de LOS, wordt er door de coördinator nauw samengewerkt met de communicatieadviseurs en contactpersonen LEADER van de deelnemende gemeenten. Ook vindt er een publiciteitscampagne plaats via de lokale pers en social media om zoveel mogelijk mensen te enthousiasmeren deel te nemen aan het opstellen van de LOS.